

Dönem : 3

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

195

Devlet Orman İşletmeleri ile Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane ve yedek parça depo müdürlükleri saymanlıklarının 1964 yılı bilânçosunun sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/101)

Devlet Orman işletmeleri ile Kereste Faabrikaları ve Anatamirhane ve Yedek Parça Depo müdür-
lükleri saymanlıklarının 1964 yılı bilânçosunun sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi
(3/101)

T. C.

Sayıştay Başkanlığı

Sayı : 583611/5699

20 . 2 . 1969

Konu : Devlet Orman İş. Ker. Fab. ve An. Tamir.
ve Yedek Par. Dep. Md. 1964 bilânçosu hakkında.

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI MAKAMINA

Devlet Orman İşletmeleriyle Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane ve Yedek Parça Depo müdürlükleri saymanlıklarının 1964 yılı konsolide bilânçosu hakkında düzenlenen raporun bilânço ile birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Sayıştay Başkanı

Rıza Turgay

Devlet Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikaları ile Anatamirhane ve Yedek Parça müdürlükle-
rinin 1964 yılı konsolide bilânçosu ve eklerinin incelenmesi sonunda düzenlenen rapordur.

1. İdari bünye :

Aşağıdaki tabloda açıklandığı üzere 1963 yılına oranla, 1964 yılında Kereste Fabrikaları, Ana-
tamirhaneler ve Yedek Parça Müdürlüğü adedinde bir artış olmadığı, fakat 1964 yılı içerisinde
Yatağan, Eskere, Murgul, Yusufeli, Çerkeş, Niksar, ve Ardanuç işletmelerinin açılması ile orman
işletmeleri adedinin 148 den 155 e yükseldiği görülmüştür.

Yıllar	Orman işlet- meleri adedi	Kereste fab- rikaları adedi	Anatamirha- neleri adedi	Yedek parça Md. lüğü adedi
1959	130	18		
1960	136	18		
1961	141	14		
1962	146	14	3	1
1963	148	15	5	1
1964	155	15	5	1

2. 1964 yılı döner sermaye bütçesi :

A) Orman İşletmeleri Bütçesi :

Orman işletmelerine 1964 yılı sonuna kadar verilen ödenek toplamı 527 727 490 lira olup, bu
miktarın 527 727 457,59 lirası harcanmış, bakiye 32,41 lirası imha edilmiştir.

1963 - 1964 yılı harcamaları mukayese tablosu :

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Fark		Artış % si
1. Sabit kıymetler	40	713 919	47	619 831 37	6	905 912 37	17
2. Gn. İd. masrafları	134	911 860 53	151	798 245 13	16	886 384 60	12
3. Or. bakım masrafları	82	255 570 08	107	750 590 96	25	495 020 88	31
4. İstihsal masrafları	33	043 632 86	37	132 198 59	4	087 565 73	12
5. İmalât masrafları	1	460 202 96	1	630 429 80		170 226 84	11
6. Nakil istif ve tahakkukat masrafları	158	015 784 67	180	046 505 11	22	030 720 44	13
7. Satış mas.	1	582 838 90	1	749 656 63		166 817 73	10
Yekûn	451	984 809	527	727 457 59	75	742 648 59	

1. Yukardaki tabloda görüldüğü üzere çeşitli bölümlerden 1963 yılına nisbeten 1964 yılında topluca 75 742 648,59 liralık fazla harcama yapılmıştır.

Orman işletmelerinde, diğer bütçelerden farklı olarak; özellikle, istihsal ve satış masrafları gibi maliyet unsurları ile sabit kıymet alımları, gider bütçesinde yer almış bulunmakta ise de; ticari isterlere göre çalışan bu müesseselerin faaliyetleri sonunda yapılan bütün sarfiyatın gider olarak kabul edilmesinde büyük sakınca vardır. Zira, istihsal, nakil ve imalât masrafları, stok kıymetini, sabit kıymetler ise sermayenin dondurulmuş kısmını teşkil ettiğinden, bilânçoya bağlı kâr ve zarar tablosunda endirekt masraflar başlığı altında yer alan ve doğrudan doğruya idarenin istihsal masrafları ile ilgili bulunmayan, genel masraflar ile orman bakım masrafları ve satış masraflarını diğer giderlerden tefrik etmek lâzımdır.

Ayrıca bu idarelerin bütçelerinin genel bütçede olduğu gibi, cari ve yatırım masraflarının ayrı cetveller halinde gösterilmesi temenniye şayan görülmüştür.

Bu açıklamaya uygun olarak 1964 yılı gider bütçesi üç kısma, ayrılarak arz olunmuştur.

	Bütçe ile ve- rilen ödenek		Harcama	
	Lira		Lira	K.
1. İstihsale direkt ilgisi olmayan giderler	261	298 509	261	298 492 72
2. Stok kıymetini meydana getiren giderler	218	809 135	218	809 133 50
3. Satılmanın sabit kıymetler	47	619 846	47	619 831 37
Toplam	527	727 490	527	727 457 59

II - Yukarda arz edilen tertiplerden, stok kıymetini meydana getiren giderler ile sabit kıymet alımlarına, konsolide bilânçonun izahında temas edileceğinden bu kısım da direkt olarak üretimle ilgili olmayan giderlerin tahlil ve mukayesesine yer verilmiştir.

(Masrafların) direkt olarak istihsale ilgili olmayan giderlerin müfredatı ve 1963 - 1964 yılları gider mukayese tablosu

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Artış farkı	
A) Genel idare masrafı	134	911 860 53	151	798 245 13	16	886 384 60
B) Orman bakım masrafı	82	255 570 08	107	750 590 96	25	495 020 88
	1	582 838 90	1	749 656 63		166 817 73
Toplam	218	750 269 51	261	298 492 72	42	548 223 21

III - 1963 yılı masrafları 218 750 269,51 liradan ibaret olduğu halde 1964 yılında masraf toplamı 42 548 223,21 lira fazlasıyla 261 298 492,72 liraya yükselmiş bulunmaktadır.

Önemli artış gösteren bu giderlerin başlıcaları aşağıda gösterilmiştir.

Önemli artış görülen tertipler

A) Genel idare masraflarında :

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Fark		% si	
Ücretler	71 703 094	52	74 362 060	74	+ 2 658 966	22	%	3
Yevmiyeler	343 371	19			— 343 371	19	—	100
Maaşlar	28 164 108	10	27 261 005	10	— 903 103		—	3
T. Per. ücreti			7 759 088	41	+ 7 759 088	41	+	100
Giyecek bedeli	960 116	22	1 276 248	60	+ 316 132	38	+	9
6245/49 md. Taz.	1 337 461	74	2 467 591	77	+ 1 130 130	03	+	84
Geç. Gör. Yol.	4 868 635	65	5 648 136	61	+ 779 500	96	+	15
Hizmet vasıtaları işletme gid.	5 285 440	39	6 455 161	38	+ 1 169 720	99	+	22
Hiz. vas. bakım ve tamir masrafı	4 440 085	18	5 598 551		+ 1 158 465	82	+	26
Toplam	117 102 312	99	130 827 843	61	+ 13 725 530	72		

B) Orman bakım masraflarında :

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Fark		% si	
Or. İmar ve temizleme	3 925 705	31	7 908 158	70	+ 3 982 455	30	+	100
Ağaçlandırma	11 978 852	54	16 713 314	83	+ 4 734 462	29	+	39
Bakım, yol açma ve ıslah	64 542 695	46	77 032 435	73	+ 12 489 740	27	+	19
Etüd ve proje	112 108		3 691 414	80	+ 3 579 306	80	+	319
Toplam	80 559 361	31	105 345 324	06	+ 24 805 962	75		

C) Satış masraflarında :

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Fark		Artış % si	
İlan ve reklâm	917 550	86	1 059 078	19	+ 141 527	33	+	15

IV - Yukarıdaki tablolarda önemli artış gösteren tertiplerden; orman yüksek mühendislerine ve mühendis muavinlerine 4/10195 sayılı Kararname gereğince ödenen teknik personel ücretlerinin 1963 yılında mevudolmamasına rağmen 1964 yılı kayıtlarında 7 759 088,41 lira olarak görülmesi, 4 . 5 . 1964 gün ve 148 sayılı Genel Müdürlük tebliği icabı olarak muhasebe plânında yapılan değişiklikten ileri gelmektedir.

Nitekim evvelki yıllarda, teknik personele ödenen yevmiyeler yardımcı servis masrafları hesabında toplanıp yıl sonunda ilgili maliyet hesaplarına intikal ettirilerek, konsolide bilanço'ya ekli tablolarda gösterilmemekte iken, bu yıl 4 . 5 . 1964 gün ve 148 sayılı tebliğdeki esaslar dâhilinde;

a) İnşaat işinde çalışan teknik personele ödenen yevmiyelerin, maliyet yardımcı masraflar hesabında toplanıp yıl sonunda ilgili işlerin maliyetine intikal ettirilerek tasfiye edildiği,

b) Orman inaar ve temizleme, muvakkat fidanlık, orman içi ağaçlandırma, bakım yolları açma, bu yolları ve sel yatakları ıslahı işlerinde çalışan teknik personele ödenen yevmiyelerin, etüt ve proje giderleri hesabında toplanarak, orman bakım masraflarına ithal edildiği,

c) Yatırım dışı işlerde istihdam olunan teknik personele ödenen yevmiyelerle genel idare giderlerinin, teknik personel ücretleri hesabında gösterildiği ve konsolide bilânçoya bağlı umumi idare masrafları tablosunda teknik personel ücreti olarak gözüken 7 759 088,41 liranın da yalnız yatırım dışı işlerde çalışan mezkûr personele ödenen yevmiye tutarını ifade ettiği,

Anlaşılmıştır.

Maaş tertibinde görülen % 3 nisbetindeki azalma, 1964 yılından itibaren Orman Genel Müdürlüğüne maaşlı teknik personelden bir kısmının 4/10195 sayılı Kararnameyle yürürlüğe konulan yönetmelik hükümleri uyarınca yevmiyeye geçirilmesinden; 6245 sayılı Kanunun 49 ncu maddesine göre verilen tazminat tertibinde görülen % 84 nisbetindeki artış; 14 . 12 . 1955 tarihli 12956/156 sayılı tamimle 150 liraya kadar % 20, 175 liraya kadar % 17,5, 200 lira ve daha yukarısına % 15 nisbetinde verilen bu tazminatın 10 . 1 . 1964 gün ve 684 sayılı tamimle 250 liraya kadar % 30 ve daha yukarısı için % 25 nisbetinde ödenmeye başlanulmasından; orman inaar ve temizleme tertibinde görülen % 100 ün üstündeki artış ile etüt ve proje tertibinde görülen % 319 artış ise; (b) paragrafında arz olunan işlerde çalışan yevmiyeli teknik personel ücretlerinin bu tertiplerden ödenmesinden ileri gelmektedir.

Yevmiyeli teknik personelin idari görevlerde çalıştırılması :

V - Orman Genel Müdürlüğüne, muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli personel Yönetmeliği hükümlerinden faydalanılarak, işletme müdürlüğü, kısım âmirliği, bölge şefliği gibi daimiyet arz eden ve idari mahiyette olan görevlerin daha önceki yıllarda olduğu gibi yevmiye ile istihdam edilen teknik personele ifa ettirildiği görülmüştür.

Kayıt dışı primler :

VI - Orman Genel Müdürlüğü ile Türkiye Kömür İşletmeleri Selüloz Sanayii, Türkiye Devlet Demiryolları ve Türkay gibi kurumlar arasında yapılan protokollara dayanılarak bu kurumlara, belirli miktarda istedikleri orman ürünlerinin süresi içinde verilmesini teşvik amacı ile orman idaresi personeline prim namı altında verilen paraların Sayıştaya orman gelirleri mahiyetinde görülerek işletmelere alınmasında bir sakınca bulunmamış ise de; bu primlerin orman idaresi personeline dağıtılmasının bir kanun hükmüne dayanması veya çalışma saatleri dışında bu hizmetler görüldüğü takdirde 3656 sayılı Kanunun 22 nci maddesi gereğince ve maddedeki şartların tahakkuku halinde, Bakanlar Kurulundan alınacak karara göre işletme bütçesine konulacak ödeneye dayanılarak ödeme yapılması kararlaştırılmıştı.

Karara rağmen ödeme yapılmasına devam olunması üzerine, çıkarılan ilâmlarla bu hususta tazmin hükümleri verilmesi sonunda, bu ödemelerin işletme kayıtlarına geçirilmeden doğrudan doğruya adı geçen kurumlara ilgililerin adresine gönderilmek suretiyle yapılması; evvelki senelerde olduğu gibi 1964 yılında da Orman İdaresince sağlanmış olup, bu husus Tarım Bakanlığına aksettirildiği hâlde, bakanlıkça sözü edilen usulsüz ve kanunsuz ödemeler durdurulmadığı cihetle, keyfiyet daha önce bütün ayrıntıları ile 4 . 4 . 1964 tarih ve 503518/365 sayılı yazı ile Türkiye Büyük Millet Meclisine arz edilmiş olduğundan bu raporumuzda olayın özetinin sunulmasıyla yetinilmiştir.

B) Kereste fabrikaları bütçesi :

1964 yılı kereste fabrikaları döner sermaye bütçesi ile verilen 74 372 618 lira ödeneye mukabil 74 372 587,88 liralık harcama yapılmış ve bakıye 30,12 liralık ödenek de imha edilmiştir.

1963 yılı harcamaları 62 892 530,19 lira olduğu halde 1964 yılı harcamalarında 11 480 057,69 liralık artış görülmüş ve artış ve eksiliş gösteren bölümler aşağıda tablo halinde arz olunmuştur.

1963 - 1964 yılı harcamaları mukayese tablosu :

Bölüm	1963 yılı	1964 yılı	Fark	% si
1 — Sabit kıy.	3 429 021,12	3 531 959 07	+ 102 937 95	+ 3
2 — İşlenmiş mal.	42 471 913 37	51 287 786 28	+ 8 815 872 91	+ 20
3 — Gn. İd. Mas.	5 894 661 57	6 041 679 09	+ 147 017 52	+ 2
4 — İmal Mas.	7 443 244 43	9 084 455 63	+ 1 641 211 15	+ 22
5 — Satış Mas.	461 435 54	434 762 83	— 26 672 71	— 6
6 — Nak İs. Mas.	3 192 254 11	3 991 944 98	+ 799 690 87	+ 25
Toplam	62 892 530 19	74 372 587 88	+ 11 480 057 69	

1. İşletme bütçesinde görülen özellik kereste fabrikaları gider bütçesi için de vâridolduğu ve stok kıymetlerini teşkil eden maliyet masrafları ile sermayenin dondurulmuş kısmını teşkil eden sabit kıymet satınalmalarının dışında kalan harcamaların, istihsal ile direkt olarak ilgili bulunmayan masraflar olarak kabulü gerektiği cihetle aşağıda arz olunan tabloda 1964 yılı bütçesi 3 kısımda incelemeye tabi tutulmuştur.

1964 yılı kereste fabrikaları bütçesi :

	Bütçe ile verilen		
	Tahsisat	Sarfiyat	İmha
1 — İstihsal ile direkt ilgisi olmayan (Mas.) giderler			
a) U. İdare mas.	6 041 679 09	6 476 441 92	18,08
b) Satış mas.	434 762 83		
2 — Stok kıymetini meydana getiren giderler			
a) İşlenmiş mallar	51 287 786 28	64 364 188 89	1,11
b) İmalât masrafı	9 084 455 63		
c) Nak. Tas. İs. Mas.	3 991 944 98		
3 — Sabit kıymetler		3 531 970 07	10,93
Toplam	74 372 618 88	74 372 587 88	30,12

II - Stok kıymetini meydana getiren giderlerle, sabit kıymet almalarına bilânçonun tahlilinde değinileceğinden burada sadece, istihsal ile direkt olarak ilgili bulunmayan masrafların tahlil ve mukayesesi ile yetinilmiştir.

1963 - 1964 yılları istihsal ile direkt ilgisi olmayan (Masraf) gider mukayese tablosu

Çeşidi	1963 yılı	1964 yılı	Fark	% si
1 — Gn. İd. Mas.	5 894 661 57	6 041 679 09	+ 147 017 52	+ 2,4
2 — Satış Has.	461 435 54	434 762 83	— 26 672 71	— 5
Toplam	6 356 097 11	6 476 441 92	+ 120 344 81	

III - Yukardaki tabloda görüldüğü üzere genel idare masraflarında 147 017,52 liralık artışa mukabil satış masraflarında 26 672,71 liralık azalış olmuştur.

Genel idare masraflarında önemli artış ve eksiliş arz eden bölümler

Çeşidi	1963 yılı		1964 yılı		Fark		% si	
1 — Maaşlar	193 189	90	91 207	50	—	101 982	40	— 50
2 — Ücretler	1 230 392	30	1 310 092	53	+	79 700	23	+ 6,4
3 — Revizyon devresine ait masraflar	422 182	46	207 848	43	—	214 334	03	— 50
4 — Vergi ve tekâlif	26 425	68	91 061	42	+	64 635	74	+244
5 — Giyecek mas.	240 460	10	275 041	47	+	34 581	37	+ 14
6 — Muvakkat vazife harcırahları	56 311	73	72 590	34	+	16 278	61	+ 28
7 — Hiz. Vas. Bak. Ta.	71 408	52	93 438	72	+	22 030	20	+ 30
8 — İşçi Ço. Yard.	661 820		698 680		+	36 860		+ 6

IV - Yukardaki tabloda görüldüğü üzere; maaşlar bölümünden 101 982,40 liralık azalışın bir kısım teknik elemanların yevmiyeye geçmelerinden ve kadro tasarrufatından ileri geldiği anlaşılmıştır.

Diğer bölümlerde görülen artış ve azalışlar ise normal karşılandığından arza değer bir husus görülmemiştir.

Kadrolar :

3. Orman işletmeleri ve kereste fabrikalarında görevlendirilen personelden bir kısmı maaşlı olup, bunlar 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanunu ile bu kanuna ek kanunlara bağli kadro cetvellerine göre maaşlarını katma bütçeden almaktadırlar. Ancak; mezkûr ödemelerin hizmetin ifa edildiği Devlet Orman İşletmeleri ve kereste fabrikaları giderlerine intikalini sağlamak için bu ödemelere ilişkin miktarlar bir taraftan genel masraflar hesabına zimmet, diğer taraftan Orman Genel Müdürlüğü hesabına matlup kaydedilerek Orman İşletmesi ve kereste fabrikalarına masraf hesabına aktarılmaktadır.

Orman İşletmesi ve kereste fabrikalarında görevli personelin büyük kısmı döner sermayeden alınıp Orman İşletmeleri ve döner sermaye talimatnamesinin 5 nci maddesine tevfiikan Orman Genel Müdürlüğünün teklifi ve Maliye Bakanlığının mütalâası alındıktan sonra Tarım Bakanlığının tasdiki ile uygulanan kadrolarda görevli olup bu kadroların bir kısmı barem içi, bir kısmı da barem dışıdır.

1963 - 1964 yıllarında mevcut kadrolarda personel sayısı ile bu kadrolar için alınan ödenek miktarları mukayeseli olarak aşağıda arz olunmuştur.

A) Orman işletmelerinde mevcut kadro :

Yılı	Barem içi		Yekûn	Tahsisat			
	Aded	Aded		Lira	K.		
1963	3 650	+	9 846	=	13 496	72 698 400	00
1964	3 628	+	9 858	=	13 486	54 950 400	00
Fark :	— 22	+	12	—	10	17 748 000	00

Kullanılan kadro :

Yılı	Barem içi	Barem dışı	Toplam
1963	3 284 +	9 334 =	12 618
1964	3 438 +	9 578 =	13 016
Fark :	+ 154 +	244 +	498

Tabloların incelenmesinden de anlaşılacağı veçhile; Orman İşletmelerinde barem içi kadrolarda 1963 yılına nazaran 22 adet azalışa mukabil barem dışı kadrolarda 12 adet ve yılı içinde kullanılan barem içi kadrolarda 154 adet, barem dışı kadrolarda ise 244 adet artış olmuştur. Barem içi 3 628 kadrodan 2 079 adedinin ek görev tatbikatında kullanılmakta olduğu Orman Genel Müdürlüğü tarafından bildirilmiştir.

1963 yılı kadro vaziyeti :

	Barem içi	Barem dışı	Toplam
Mevcut	3 650	9 846	13 496
Kullanılan	— 3 284	— 9 334	— 12 618
	366	512	878

1964 yılı kadro vaziyeti :

	Barem içi	Barem dışı	Toplam
Mevcut	1 549	9 858	11 407
Kullanılan	— 1 542	— 9 578	— 11 120
	7	280	287

Yukardaki tabloların tetkikinden de anlaşılacağı üzere 1963 yılında 878 adet kullanılmıyan kadroya karşılık 1964 yılında 287 adet kadro açık kalmıştır. Tabloda gösterilen barem içi 1 549 adet kadroya, ek görev tatbikatında kullanılan kadrolar dâhil değildir.

B) Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane Müdürlüğü ile Yedek Parça Depo Müdürlüğü kadro mevcudu

Yıllar	Barem içi Aded	Barem dışı Aded	Toplam	Tahsisat Lira	K.
1963	72	250	322	1 830 000	
1964	72	250	322	1 830 000	
Fark :	00	000	000		

Kullanılan kadro

Yılı	Barem içi	Barem dışı	Toplam
1963	49	221	270
1964	51	226	277
Fark :	+ 2	+ 05	+ 7

Kadro durumu

	1963 yılı		Toplam
	Barem içi	Barem dışı	
Mevcut	72	250	322
Kullanılan	49	221	270
	23	29	52
	1964 yılı		Toplam
	Barem içi	Barem dışı	
Mevcut	72	250	322
Kullanılan	51	226	277
	21	24	45

Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane müdürlükleri ile Yedek Parça Depo Müdürlüğüne ait yukardaki tabloların incelenmesinden de anlaşılacağı üzere barem içi kadrolardan 21, barem dışı kadrolardan da 24 adedi kullanılmamış, 1963 yılına nazaran barem içinde 2, barem dışında ise 5 adet fazla istihdam vâki olmuştur.

4. Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikalarında ek görev olarak kullanılan kadrolar :

1963 yılında ek görev olarak kullanılan 1 654 adet kadroya mukabil 1964 yılında 242 adet fazlasıyla 1 896 adet kadronun ek görev tatbikatında kullanılması konusunda dairesi temsilcileri tarafından yapılan açıklamada; (Devlet Orman İşletmelerince gerçekleştirilmesi gereken hizmetler karşılığı ihtiyaç nisbetinde mühendislik kadroları alınmış olduğu halde teknik eleman azlığı sebebiyle tâyin yapılamadığından bu kadroların icabı olan hizmetlerin mevcut elemanlara 3656 sayılı Kanunun değişik 18 nci maddesi hükmü uyarınca ek görev verilmek suretiyle ifa ettirildiği ve bu suretle istihdam edilen teknik personelin asli görevleri ile birlikte ek görev hizmetlerini de ifa yapmakta buldukları) belirtilmiş ise de; verilen izahata nazaran mevzuubahis kadroların, ifası genel müdürlüğe mevdu hizmetler karşılığı alınmış normal kadrolar olduğu ve ek görev namı altında kadro istihsalinin mevzuubahis bulunmadığı, ancak boş kalan kadrolar dolayısıyla ifa edilmeyen hizmetlerin mevcut elemanlara mezkûr 18 nci madde hükmü dairesinde ek görev verilmek suretiyle yaptırıldığı anlaşılmış ve her ne kadar söz konusu müesseselerin 1953 - 1959 yılları bilâncoları münasebetiyle Sayıştay Komisyonunca verilen 23 sayılı kararın 1964 yılında Millet Meclisinde yapılan görüşülmesi sonucunda, ek görev tarzındaki istihdamlara, kanun ve talimatlara aykırı olmamak şartıyla Hükümetin tatbikata devan edebileceği kabul edilmiş ise de; (işbu raporun sonuna ekli cetvelde gösterildiği üzere) Tarım Bakanlığı Müsteşarı, Orman Genel Müdürü, Orman Genel Müdür muavinleri, Genel Müdürlük Özel Kalem Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı,

Fen Kurulu üyeleri, şube müdürleri, Ankara Orman Başmüdürü ve muavinleri gibi idarenin üst kademelerinde bulunan çeşitli personelin kendi maiyetinde görev ifa edecek mühendis ve mühendis muavinleri için alınmış kadrolarda ek görevle çalışmaları, hiyerarşik nizamı zedeleyici mahiyette bulunmuş ve genel olarak teadül kanunlarına uygun dahi olsa bu tarz istihdamlara son verilmesi gerekli görülmüş olmakla keyfiyet işbu rapora derecelenmiştir. (Örneğin : 1964 yılı içinde Ankara Merkez Orman İşletmesinden 292 şahsa bu suretle ek görev verilmiştir.)

Ek görev verilen işletmelerden örnekler :

Ankara Merkez Orman İşletmesi	Beypazarı Orman İşletmesi
Karaman Orman İşletmesi	Manavgat Orman İşletmesi
Çorum Orman İşletmesi	Gerede Orman İşletmesi
Boyabat Orman İşletmesi	Çatalcık Orman İşletmesi
Düzlerçamı Orman İşletmesi	Alanya Orman İşletmesi
	Giresin Orman İşletmesi

5. İktisadi bünye :

Orman işletmeleri istihsalât 1963 - 1964 yılları mukayese tablosu

Çeşidi	Ölçü birimi	1963	1964	Azalış	Artış
Tomruk	M ³	2 018 865	2 016 875	1 990	
Maden direği	»	277 095	274 317	2 778	
Tel direk	»	26 845	22 758	4 087	
Sanayi odunu	Kental	114 421	125 311		11 190
Odun	*	32 753 636	28 616 740	4 136 896	

Tablonun tetkikinden de anlaşılacağı üzere 1964 yılında 1963 yılına nazaran sanayi odunu hariç diğer bütün emvalin istihsalinde azalma olmuştur.

Yıllar itibariyle kereste fabrikaları imalât tablosu

Seneler	Fabrika adedi	İmal edilen kereste m ³
1959	18	102 348
1960	18	130 248
1961	14	104 627
1962	14	161 769
1963	15	151 116
1964	15	151 540

1964 yılında 1963 yılına nisbeten 424 m³ artış görülmüştür.

I - Nakliyat :

1963 - 1964 yılları nakliyat masrafları mukayese tablosu

	1963		1964		Artış
İşletmeler	158 015 784	67	180 046 505	11	22 030 720
K. Fabrikaları	3 192 254	11	3 991 944	98	799 690
	161 208 038	78	184 038 450	09	22 830 411

Millet Meclisi (S. Sayısı : 195)

Tablonun tetkikinden anlaşılacağı üzere 1963 yılına nisbeten 1964 yılında işletmelerde 22 030 720,44 kereste fabrikalarında ise, 799 690,88 lira fazla nakliye masrafı ödenmiştir.

II - Satışlar :

1964 yılında orman işletmeleri ile kereste fabrikaları tarafından yapılan satışların cins, miktar ve kıymet itibarıyla müfredatı ve 1963 yılı ile mukayesesi aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

A) Orman işletmeleri satış tablosu :

Çeşidi	m ³	Kental	Kıymeti	
			Lira	K.
Tomruk	1 787 120 637	—	386 130 495	25
Kereste	29 625 484	—	10 856 591	61
M. Direği	370 417 910	—	56 437 660	77
Tel direk	21 764 899	—	6 293 798	49
Travers	27 889 270	—	13 016 385	89
Sanayi odunu	129 287 958	—	16 280 204	36
Odun	—	5 068 696 93	31 610 867	68
Odun	—	2 560 178 06 Ster	50 746 627	46
Mahsulât	—	368 540 60	10 192 110	22
	2 366 106 158	5 437 237 53 Kental	581 564 741	13
		2 560 178 06 Ster		

B) 1963 - 1964 mukayese tablosu

1963				1964			
m ³	Kental	Lira	K.	m ³	Kental	Lira	K.
2.367.374.358	33.537.119,94	570.471.730,19		23.661.061,59	5.437.237,53	581.564.741,13	
5.882.875,52 Ster				25.601.780,06 Ster			

C) Kereste fabrikaları 1964 yılı satış tablosu :

Çeşidi	m ³	m ²	Kıymeti	
			Lira	K.
Yumuşak ker.	90 554 573	—	42 212 152	44
Sert kereste	55 523 046	—		
Parke	—	198 711 43	29 035 492	33
	146 077 619	198 711 43	71 247 644	77

D) 1963 - 1964 mukayese tablosu :

1963			1964		
Miktar	Kıymeti		Miktar	Kıymeti	
	Lira	K.		Lira	K.
157 441 734 m ³			146 077 619 m ³		
	76 767 723	07		71 247 644	77
2 092 652 m ²			198 711,43 m ²		

1964 yılında Orman İşletmelerinde 581 564 741,13 liralık, Kereste Fabrikalarında da 71 247 644,77 liralık olmak üzere cem'an 652 812 385,90 liralık orman emvali satıldığı ve 1963 yılına nazaran işletmelerdeki 11 093 010,94 liralık artışa mukabil Kereste Fabrikalarında 5 520 078,30 liralık azalış meydana geldiği görülmüş, bu halin piyasa talebinin 1964 yılında daha az olmasından ileri geldiği anlaşılmıştır.

Bilânçonun tahlili :

Orman Genel Müdürlüğü tarafından, Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikaları münferit bilânçolarının tümü üzerinden derlenip, Sayıştayın tetkikine gönderilen konsolide bilânçonun tahlili :

PASİF

6. — Sermaye :

A) Görülen sermaye :

Bilânçoda görülen 67 609 710,15 liralık sermaye; katma bütçeden verilen 5 769 135,24 lira, işletmeler hasılatından aktarılan 48 903 141,81 lira ile işletmelerden kereste fabrikalarına tahsis edilen 12 937 433 liradan teşekkül etmiştir.

Sermayenin artırılması için kârdan o kadar meblâğın katma bütçeye irat ve tahsisat kaydedilip ondan sonra döner sermayeye ilâve edilmesi gerekmektedir. Bu husus 1947 - 1952 yılları Sayıştay raporları münasebetiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayıştay Komisyonunun 14 . 2 . 1955 gün ve 9 numaralı tutanağının 8 nei maddesi ile de uygun görülmüşken, 1957 - 1958 yılları kârı 53 147 594,13 liranın re'sen sermayeye ilâve edilmesi üzerine Sayıştayca, 1959 yılı bilânçosunda bu miktarın sermaye hesabından çıkartılarak katma bütçeye devrini sağlamak için Orman Genel Müdürlüğü cari hesabına alacak yazılmak suretiyle tashihat yapılmış ve tashihli bilânço Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayıştay Komisyonunun 15 . 4 . 1963 gün ve 23 numaralı tutanağın 12 nei maddesi ile kabul edilmiş olduğundan sermayeye ilâve edilen 53 147 594,13 liranın 42 170 775,78 lirası 1962 yılında, bakiye 10 976 818,35 lirası da 1963 yılında sermaye hesabından çıkarılıp Orman Genel Müdürlüğü cari hesabına alacak yazılmakla hatalı işlem 1964 yılında düzeltilmiştir.

Diğer taraftan dairesi temsilcileri tarafından yapılan açıklamaya nazaran; 67 609 710,15 liralık sermaye meyanında görülen 48 903 141,81 liranın 1947 yılında kârdan sermayeye eklenmiş bulunduğu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayıştay Komisyonunun 14 . 11 . 1955 gün ve 3,99, 100, 101, 102, 103, 23 esas numaralı 9 sayılı kararı ile; sermayeye ilâve edilen mezkûr meblâğın sermayenin unsuru haline geldiğinin kabul edilmiş olduğu; ancak bundan sonrası için kârın sermayeye ilâvesinin, tedvin yolu ile mümkün olacağına yine aynı komisyon kararında açıklanmış bulunduğu; esasen 1947 yılından sonra sermayeye kârdan her hangi bir ilâve yapılmamış olduğu anlaşıldığından keyfiyette tenkide değer bir husus görülememiştir.

B) Örtülü sermaye :

Bilânçonun pasifinde sermaye hesabı 67 609 710,15 lira olarak gösterilmesine mukabil aktifinde; sabit kıymetler 378 279 642,55 lira, yapılmakta olan işler 17 476 895,86 lira, endüstriyel teşebbüsler 12 937 433,10 lira, iştirakler 1 600 000 lira ki cem'an 410 293 980,51 liralık dondurulmuş sermaye bulunmaktadır. Aradaki 342 milyon liralık farkı, pasif tarafta yer alan; 243 401 386,42 lira işletmeler kârı, 92 663 104,99 lira 1964 yılı kârı, 38 277 624 lira ihtiyatlar, 133 004 360,94 lira birikmiş amortismanlar, 18 493 300 lira biriken zararlar karşılığı, 40 793 782,41 lira (Uzun vadede) eximbank kredisi gibi hesaplar karşılamaktadır. Bu da konsolide bilânçoda cem'an 556 633 558,76 liralık örtülü sermaye bulunduğunu göstermektedir.

7. — İhtiyatlar :

Devlet Orman İşletmeleri Döner Sermaye Talimatnamesinde ve 3116 sayılı Orman Kanunu ile bunu değiştiren diğer kanunlarda ihtiyat akçesi ayrılacağına dair bir kayıt yoksa da 4914 sayılı Kanun gereğince ticari isterlere göre çalışan Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikalarının melhuz zararlarını karşılamak amacıyla ihtiyat akçe ayrımları idarece zaruri görülerek 1964 yılı kârdan

4 802 410,79 lira ihtiyat akçesi ayrılmıştır. Böylece ihtiyatlar evvelki yıllarda ayrılan 33 475 213,21 lira ile birlikte 38 277 624 liraya bâliğ olmuştur. ki bu da 67 609 710,15 liralık sermayenin % 58 ni teşkil etmektedir.

8. — *Birikmiş amortismanlar :*

Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikaları ile Anatamirhane ve Yedek Parça müdürlüklerinde mevcut sabit kıymetler için Maliye Bakanlığınca tesbit olunan nisbetler içinde, ticari teamüller gereğince cem'an 133 004,94 liralık amortisman payı ayrılmış ve müfredatı aşağıda gösterilmiştir.

	Orman İşletmeleri		Kereste Fabrikaları		Anatamirhane Müdürlüğü		Yedek Parça Depo Müdürlüğü	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Tesisat	45 337 696	44	9 491 145	15	795 589	05	59 111	15
Demirbaş	57 877 699	94	1 738 274	37	17 115 303	94	589 540	90
	103 215 396	38	11 229 419	52	17 910 892	99	648 652	05

Mevcut 378 279 647,55 liralık sabit kıymetin 1964 yılı sonu itibariyle % 35 i amorti edilmiştir.

9. — *Biriken zararlar karşılığı :*

Biriken zararlar karşılığı olup konsolide bilânçonun pasifinde yer alan 18 493 300 liradan 5 000 000 lirasının döner sermaye talimatnamesinin 42 nci maddesine istinaden köylülere; dam örtüsü, fenni arı kovanı, kiremit ocağı, linyit ocağı ile saç soba ihtiyaçlarının karşılanması için aynı ve nakdî yardım bedeli karşılığında ayrılan meblâğ olduğu; 13 493 300 liranın da Genel Müdürlük adına satın alınan tasarruf bonoları bedeline karşılık tutulduğu görülmüştür.

Biriken zararlar karşılığı hesabı ileride vukuu melhuz zararlara karşılık olarak ayrılan meblâğlar için açılmış olup, işletmelerce ödenen Kurumlar Vergisi dolayısıyla alınan tasarruf bonolarının isc, vâdelerinin hulûlünde bedellerinin nakde tahvil edilmeleri tasarruf bonoları - hakkındaki kanun icabından bulunmuş olduğundan, bono bedellerine bu hesapta yer verilmesinde isabet görülmemiş, ancak işletmelerce elde edilen kârlar münasebetiyle ödenen Kurumlar Vergisi dolayısıyla Genel Müdürlük adına alınan bahse konu bonoların bedellerinin, Genel Müdürlüğün işletmeler nezdindeki alacağını temsil eden cari hesaba kaydında sakınca bulunmamış; bu noktai nazara 1963 yılı raporunun görüşülmesi sırasında Orman İdaresi temsilcisi de iştirak etmiş ve 1963 yılı bilânçosu bu esasa göre yeniden düzenlenerek Yüksek Meclise sunulmuş; fakat 1964 yılı bilânçosu bu sırada bir önceki yıl bilânçosu gibi tanzim edilmiş olduğu cihetle aynı düzeltme ekli olarak takdim kılınan 1964 yılı bilânçosunda da yapılmıştır.

10. — *Biriken sigorta primleri :*

Bu isim altında cem'an 6 430 416,01 lira ayrılmıştır. Bunun 6 175 286,97 lirası menkul ve gayrimenkul, 255 129,04 lirası da malî mesuliyet sigorta primine aid olup birincisi, binalar, demirbaşlar ve makinaların ikincisi de motorlu nakil vasıtalarının malî mesuliyet sigortalarına ilişkin bulunmaktadır.

11. — *Orman İşletmeleri ve Kereste Fabrikalarının borçları :*

Devlet Orman İşletmeleri, Kereste Fabrikaları, Anatamirhane ve Yedek Parça Depo müdürlüklerinin 1964 yılı sonunda mevcut ve konsolide bilânçoya intikâl eden borçları cem'an 159 884 065,18 lira olup, müfredatı aşağıda arz olunmuştur.

	Lira	K.
a) İstihkaklar	7 795 393	51
b) Vergiler	23 610 445	15
c) Nakdî teminatlar	5 850 609	19
d) Müşteriler	59 503 870	96
e) Eximbank kredisi	40 793 872	41
f) Muhtelif	22 329 963	96

40 793 782,41 lira; (Eximbank kredisi) İşletmelerle Kereste Fabrikalarının hariçten (Akreditif yoluyla) getirdikleri kıymetler karşılığı borçlardan 1964 yılı sonunda ödenmeyen kısmı teşkil etmekte, muhtelif borç; 22 329 963,96 lira, T. C. Emekli Sandığına yatırılacak emekli kesenekleri, artış farkları, ikraz borçları ile kefalet aidatı, özel idare hisseleri, iera kesintileri ve depozitolardan müteşekkildir.

Vergi borcu 23 610 445,15 lira hakkında dairesi temsilcileri tarafından yapılan açıklamada bu meblâğın Aralık 1964 ayında tahakkuk eden ve Ocak 1965 ayı içerisinde yatırılan vergilerden müteşekkil bulunduğu belirtilmiş ise de; Orman Genel Müdürlüğünün 26 . 1 . 1968 gün 12973/253 sayılı yazılarından; 23 610 445,15 liranın 18 804 949,90 lirasının eski yıllar (1958 - 1960) Kurumlar Vergisi olduğu, ancak 4 805 595,25 lirasının Aralık 1964 ayı vergi tahakkukatına ilişkin bulunduğu; nakdî imkânsızlıklardan dolayı yatırılmayan eski yıllar Kurumlar Vergisinin 17 239 991,27 lirasının 1965 yılında nakden, bakıyesinin de Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü boreundan devir yapılmak suretiyle mahsuben ödendiği anlaşılmıştır.

İşletmecilik esaslarına riayet edilmeksizin sermayenin demirbaş ve sabit tesislere bağlanarak dondurulması neticesinde zuhur eden nakit darlığı, vergilerin zamanında ödenememesine ve Orman İşletmelerinin fuzuli ceza ve faiz vermesine sebeb olmaktadır.

12. — *Orman Genel Müdürlüğü cari hesabı :*

Bu hesap katma bütçenin döner sermayeden alacağı olan cem'an 288 673 898,46 lirayı göstermektedir. Bu miktarın 45 272 512,04 lirası, katma bütçeden maaş alan ve döner sermaye hizmetlerinde çalışan memurlara ödenen maaş tutarına, 243 401 386,42 lirası ise; 1957 yılından bu yana (Kurumlar Vergisi hariç) katma bütçeye devri gereken kârlardan döner sermayenin maddi imkânsızlığı yüzünden devredilemeyen artıklara ilişkin bulunmaktadır.

13. — *Muvakkat borçlu ve alacaklı hesap :*

Yıl sonunda mutabakat sağlanmayan hesapların takibi için açılan ve bilânçonun aktif - pasif tablolarında yer alan bu hesabın pasif yekûnu 6 682 449,14 liradır.

14. — *İşletme Müdürlüğü cari hesabı :*

Bilânçonun pasifinde görülen 14 781 749,93 lira İşletme Müdürlüğü hesabı; hesap bakımından müstakil çalışmayan Ayancık, Bafra ve Eğridir kereste fabrikalarının bağlı buldukları işletmelerle olan muamelât artığıdır.

15. — *1964 yılı kesin kârı :*

1964 yılı sonunda 97 465 515,78 lira kâr elde edilmiş, bunun 92 663 104,99 lirası sâfi kâr, 4 802 410,79 lirası da ihtiyat akçesi olarak bilânçonun pasifinde gösterilmiştir.

Gelir ve giderin 1963 yılı ile mukayese tablosu

	1963		1964	
Gayrisâfi gelir	371 710 891	28	377 892 797	46
Müteferrik gelir	11 345 370	56	13 086 920	34
	+ ————	—	+ ————	—
Gelir toplamı	383 056 261	84	391 069 717	80
Masraf toplamı	239 903 651	37	287 963 154	50
	—————	—	—————	—
Müteferrik giderler	143 152 610	47	103 106 563	30
	6 772 622	26	5 641 047	52
	—————	—	—————	—
Ayrılan ihtiyat akçesi	136 379 988	21	97 465 515	78
	6 752 747	20	4 802 410	79
	—————	—	—————	—
Konsolide kâr	133 432 770	42	92 663 104	99

Tablonun tetkikinde de görüleceği üzere 1964 yılında gayrisâfi hasılat 1963 yılına nazaran 6 271 906,18 lira fazla olmasına rağmen 1964 yılı masraflarında meydana gelen artış, konsolide kârın % 30 nisbetinde 40 769 665,43 lira azalmasına sebeb olmuştur.

İşbu raporun gider kısmında yer alan tabloda görüleceği üzere, 1964 yılı içerisinde bâzı bölümlerin önemli artış göstermesine; maaşlı teknik personelin büyük bir kısmının 4/10195 sayılı kararnameye göre yevmiye ile istihdam cihetine gidilmesi ve yeni açılan 7 işletmenin kuruluş masrafları sebeb olmaktadır.

16. — Genel merkez hesabı :

Bilânçonun aktif ve pasif kısmında yer alan 515 612 641,84 liralık bu hesap, işletmeler ve kereste fabrikaları arasında cereyan eden muameleleri takibe yaramaktadır.

17. — Nâzım hesaplar :

Konsolide bilânçonun nâzım hesaplar kısmında yer alan 44 370 349,28 liranın :

a) 16 547 356,12 lirası, işletmelerin, kereste fabrikalarının ve anatamirhanelerin teminat olarak aldıkları esham ve tahvilât ile teminat mektupları tutarı,

b) 1 405 750 lirası, 1964 yılı içerisinde tevzi edilemeyen 702 840 liralık tasarruf bonoları ile 702 910 liralık, bedeli maliyeye yatırılmış fakat teslim alınmamış tasarruf bonusu bedelleri karşılığı,

c) 3 956 700,02 lirası; Sayıştay'ın denetimi sonunda tazmin hükmolunup ilâma bağlanan ve müfredatı aşağıda gösterilen 8 524 382,13 liradan, 1964 yılı sonuna kadar âhizlerinden tahsil edilen 4 567 682,11 liranın tenzili ile arta kalan ve 1965 yılına devreden Sayıştay borçluları karşılığı,

Seneler	Tazmin		Yapılan tahsilât ve kaldırılan		Kalan	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1937 - 1958	892 845	51	729 965	29	162 880	22
1959	1 348 091	06	1 230 518	57	117 572	49
1960	4 462 492	73	2 199 312	49	2 263 180	24
1961	213 208	05	151 580	05	61 628	00
1962	382 101	03	211 411	48	170 689	55
1963	720 691	30	44 894	23	675 797	07
1964	504 952	45	—	—	504 952	45
Toplam	8 524 382	13	4 567 682	11	3 956 700	02

d) 13 546 150 lirası; idareye ait tasarruf bonolarından muhafaza için bankalara tevdi edilenlerin karşılığı,

Bulunmaktadır.

e) Hususi takipli alacaklar karşılığı :

Bakiye 8 914 393,14 lirası ise; Devlet Orman İşletmelerince eski yıllarda bâzı kurum ve derneklere usulsüz verilen kereste bedelleri ile teberruların Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayıştay Komisyonunca (1953 - 1959) yılları konsolide bilânço raporlarının tetkiki sonunda 15 . 4 . 1963 gün ve 3/88, 93, 97, 110, 124, 166, 340 ve 23 sayılı kararlarla eski Tarım bakanları hakkında kanuni takibata geçilerek tahkikat sonucuna göre ilgili seneler bilânçolarında açılacak (Hususi takibata tabi alacaklar - Hususi takibata tabi alacaklar karşılığı) hesaplarında takibedilmesi kararlaştırılmış olması hasebiyle bu konuya ilişkin miktarı göstermektedir.

	Lira	K.
Bayramiç Devlet Orman İşletmesi	40 955	54
Eğridir Devlet Orman İşletmesi	33 685	99
Dursunbey Devlet Orman İşletmesi	135 628	28
Denizli Devlet Orman İşletmesi	53 038	49
Dursunbey Kereste Fabrikası	825 905	12
	1 089 213	42

1964 yılı hesaplarının inceleme ve yargılaması sırasında hususi takibe tabi alacaklılar hesabına alınan 8 914 393,14 liranın (Örneğin isimleri yukarıda gösterilen işletmeler ve kereste fabrikalarında) tahsiline tevessül edilmediği görülmüş bu konudaki soruya Orman Genel Müdürlüğüne verilen cevaptan; eski Tarım Bakanına ait 57 190 liralık dâvanın 18 . 6 . 1964 tarihinde 962/372 esas, 964/478 sayılı karar ile reddedildiği ve bu işlemin Yargıtayın 4 . 8 . 1964 günlü 8229 karar, 8037 sayılı ilâmı ile de tasdik olduğu ve 1966 yılı hesabında bu miktarın hususi takipli alacaklar hesabından mahsubu yapıldığı anlaşılmış bulunmakta ise de; 1964 yılı içerisinde ret kararı verilen ve 1964 yılı içerisinde kesinleşen 57 190 liranın konsolide bilânço raporunda gösterilen hususi takipli alacaklılar hesabında kayıtlı 8 914 393,14 liradan tenzil edilerek, bakiye 8 857 203,14 liranın bilânçoda gösterilmesi gerekli bulunmuş ve işbu rapora ekli bilânço da ona göre düzenlenmiştir.

Resmî dairelere yapılan yardımlar için, açılan dâvanın Ankara 9 neü Asliye Hukuk Mahkemesinde 962/445 sayılı dosya ile takibedilmekte olduğu ve henüz karara bağlanmadığı; derneklere yapılan aynı yardımlar için Ankara 11 neü Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan dâvanın, mahkemenin lâğvı üzerine 2 neü Asliye Hukuk Mahkemesine intikal ettiği ve 962/631 sayılı dosyada takibedilmekte olup henüz karara bağlanmadığı, nakdî yardımlar için açılan dâvanın, Ankara 4 neü Asliye Hukuk Mahkemesininin 964/522 sayılı dosyası ile takibedilmekte olduğu fakat henüz karara bağlanmadığı, anlaşılmıştır.

Aktif :

18. — *Sabit kıymetler :*

1963 yılından devreden 306 316 489,15 liralık sabit kıymetin 1964 yılında ilâve olunan 71 863 158,40 liralık sabit kıymetle yıl sonunda 378 279 647,55 liraya yükseldiği görülmüştür.

Sabit kıymetler müfredat tablosu

	Tesisat		Demirbaş		Arsa arazi		Satılmalınan haklar	
İşletmeler	181 830 671	82	92 730 494	02	18 942 953	20	89 791	34
K. Fab.	23 000 677	52	2 942 945	09	673 033	46		
Anta.	7 761 170	44	46 033 646	43	878 883	90		
Y. Parça Md.	1 159 519	04	2 236 771	29				
Toplam	213 752 028	82	143 942 956	83	20 494 870	56	89 791	34

1963 - 1964 yılları mukayese tablosu

	1963 yılı		1964 yılı		Artış	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Tesisler	181 263 724	91	213 752 028	82	32 488 303	91
Demirbaşlar	107 228 198	06	143 942 956	83	36 714 758	77
Arsa arazi	17 761 693	78	20 494 870	56	2 733 176	68
Satılmalınan hak.	62 872	40	8 979	34	26 918	94
Toplam	306 316 489	15	378 279 647	55	71 963 158	40

67 609 710,15 liralık sermayeye karşılık 378 279 647,55 liralık sabit tesisin bulunduğu ve bu farkın karşılıklar ile mütedavil sermaye kârlarından karşılanmış olduğu hususunda raporumuzun sermaye kısmında geniş açıklama yapılmış bulunduğundan burada sadece mukayese tablosunun arzı ile yetinilmiştir.

19. — *Yapılmakta olan işler :*

1964 yılı içinde veya daha evvelki yıllarda inşasına başlanıpta sene sonunda bitirilememiş olduklarından sabit kıymetlere alınamayan tesislere sarf olunan işçilik ve malzeme tutarı 13 394 632,26 liradır.

20. — *Endüstriyel teşebbüsler :*

Bu hesapta kayıtlı 12 937 433,10 lira; sermaye olarak Orman İşletmelerince Kereste Fabrikalarına verilen 11 637 433,10, Anatamirhane müdürlüklerine verilen 1 050 000 ve Yedek Parça Depo Müdürlüğüne verilen 250 000 liranın toplamıdır.

21. — *İştirakler* :

Bu hesapta görülen 1 600 000 lira suni tahta fabrikaları anonim şirketine yatırılan iştirak hissesidir.

22. — *Alacak senetleri* :

20 699 013,07 lira Devlet Demiryolları ve diğer resmî dairelere teslim edilmiş bulunan emval bedellerine karşılık alınan alacak senetleridir.

23. — *Muhtelif kıymetli evrak* :

33 992 187,79 liranın 20 444 167,79 lirası, kereste ticaretiyle iştigal eden tacirlerle, atelye sahiplerine bir kolaylık göstermek amacı ile banka mektubu ve esham tahvilât mukabilinde yapılan vadeli satışlar karşılığı alınan esham ve tahvilâtı; 13 548 020 lirası ise Kurumlar Vergisi dolayısıyla alınan tasarruf bonusu tutarıdır.

24. — *Stoklar* :

1964 iş devresi sonunda Orman İşletmelerinde 72 310 767,26 lira, Kereste Fabrikalarında da 45 702 553,38 lira kıymetinde muhtelif orman emvali stokunun mevcut bulunduğu anlaşılmıştır.

1963 - 1964 yılları Orman İşletmeleri stok mukayese tablası

Cinsi	Ölçü birimi	1963 Miktarı	Kıymeti Lira	1964 Miktarı	Kıymeti Lira
Tomruk	M ³	1 074 570	51 049 604	919 784	48 213 887
M. Direği	M ₃	151 953	7 354 509	68 670	2 931 994
Tel direği	M ₃	16 201	720 732	11 253	593 123
Kereste	M ³	23 819	2 601 530	19 129	2 022 947
Travers	M ³	4 400	478 168	5 795	688 178
Sanayi odunu	M ₃	80 749	3 417 333	90 031	4 115 962
Sair mallar (Kental)		33 298	1 452 153	44 180	1 174 943
Mahrukat	M ³	1 011 542	5 512 184	2 888 534	12 462 242
	M ³	1 351 682	72 586 213	4 047 376	72 203 274
Kental		13 444 840		2 932 714	

1963 - 1964 yılları Kereste Fabrikaları stok mukayese tablosu

Cinsi	Ölçü birimi	1963 Miktarı	Kıymeti Lira	1964 Miktarı	Kıymeti Lira
Tomruk	M ³	62 600	10 670 696	98 421	16 611 665
Yumuşak kereste	M ₃	12 028	4 319 322	10 742	3 760 304
Sert kereste	M ³	6 053	2 384 318	6 720	2 702 118
Parke	M ²	43 226	987 236	60 534	1 329 082
Toplam		123 915	18 361 572	176 417	24 403 169

Yukardaki tabloda görüldüğü üzere, cinsleri yazılı mallardan bir önceki yıla nisbeten 1965 yılına 6 041 597 lira fazlasıyla 24 403 169 liralık stok devretmiştir.

25. — *Ambar mevcudu* :

1965 yılına 34 921 274,93 liralık ambar mevcudu devredilmiş olup bunun; 636 295 lirası alet edevat, 12 907 040 lirası malzeme, 3 732 860 lirası kırtasiye ve basılı kâğıt, 16 297 588 lirası yedek parça, 1 288 968 lirası muhtelif, 58 521 lirası da akaryakıt ve yağlara aittir. 155 adet

işletme, 15 aded kereste fabrikası ve 5 aded anatamirhane ile 1 aded yedek parça depo müdürlüğünde meydana gelen bu teşkilât için 34 921 274,93 liralık ambar mevcudu normal görülmüştür.

26. — *Alacaklar :*

Bilânçonun aktifinde yer alan 63 391 446 lira alacağın müfredatı aşağıda arz olunmuştur.

	Lira	K.
Avans	469 123	50
Müşteriler	43 599 199	23
Aynî ve nakdî yardım	1 592 806	69
Depozitolar	105 850	20
Açılan akreditif mas.	3 623 775	38
Muhtelif	14 000 691	

Gerek teminat ve gerekse avans karşılığı müesseselere (örneğin İktisadi Devlet Teşekküllerinden Seka ve Kömür İşletmelerine) yapılan satışlardan doğan alacakların kaydedildiği müşteriler hesabının mütaakıp yıllarda aynen tahsil edildiği görülmüştür. Diğer alacaklar da isimlerinden anlaşılacağı veçhile Döner Sermaye Talimatnamesi icabı işliyen hesaplara ilişkindir.

27. — *Genel merkez hesabı :*

Bilânçonun aktif ve pasifinde 515 612 641,84 lira olarak görülen bu hesap, sene içerisinde İşletmeler, Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane müdürlükleri arasındaki alacak ve borçları takibetmeye yarayan merkezî bir hesaptır.

28. — *Fabrika cari hesabı :*

14 781 749,98 lira, müstakil müdürlükleri olmayıp işletmelere bağlı bulunan Ayancık, Bafra ve Pazarköy fabrikalarının, işletme müdürlükleriyle olan cari muameleleri bakiyesidir.

29. — *Muhtelif borçlu ve alacaklı hesap :*

Bilânçonun aktifinde yer alan muhtelif borçlu ve alacaklı hesap yekûnu 12 981 883,03 lira, işletmeler arasında yıl sonu itibarıyla mutabakate varılamayan hesaplar ile işletmelerin bazı firmalardan, özellikle Sürplüxe ve Eximbank şirketlerinden, satınaldıkları malzemeler dolayısıyla yıl sonunda mutabakat sağlanmayan işlemlerin tasfiyesi için açılmıştır.

Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesinin 1964 yılı konsolide bilânçosu hakkında düzenlenen işbu rapor saygı ile arz olunur.

<i>Rıza Turgay</i>	<i>Kemalettin Tolluoğlu</i>	<i>Mehmet Karabacak</i>
Birinci Başkan	D. 1. Başkanı	D. 2. Başkanı
<i>Ihsan Ögat</i>	<i>Nihat Başakar</i>	<i>Vasfi İltar</i>
D. 3. Başkanı	D. 4. Başkanı	D. 5. Başkanı
<i>Celâl Çitici</i>	<i>Azmi Seyhan</i>	<i>M. Hüdâi Dümer</i>
D. 6. Başkanı	D. 7. Başkanı	D. 8. Başkanı
<i>A. Rıza Toksöz</i>	<i>Raşi Örencik</i>	<i>Hikmet Öktem</i>
Üye	Üye	Üye
<i>Remzi Konakçı</i>	<i>Semiha Erem</i>	<i>Osman Çebi</i>
Üye	Üye	Üye
<i>Semiha Denizdöven</i>	<i>Ali Orhon</i>	<i>Gültekin Aykurt</i>
Üye	Üye	Üye
<i>Abdurrahman Şahin</i>	<i>Servet Köksal</i>	<i>Bedri Rakunt</i>
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Gürcan</i>	<i>Hayri Gürsu</i>	<i>Veli Uyar</i>
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Çınarlı</i>	<i>Ali Sezener</i>	<i>Ihsan Tanıyıldız</i>
Üye	Üye	Üye

İlham Gövsa
Üye
M. Kemal Urkom
Üye
Hayri Esen
Üye

Orhan Saltcan
Üye
İ. Ziyaettin Yayböke
Üye
Halit Özerkan
Üye

Mithat Testereci
Üye
M. Hulûsi Koç
Üye
Hazım Dizdar
Üye

Sayıştay Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sayıştay Komisyonu
Esas No. : 3/101
Karar No. : 11

4 . 6 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Devlet Orman İşletmeleri, kereste fabrikaları, anatamirhane müdürlükleri ve yedek parça depo müdürlükleri 1964 konsolide bilânçosunun uzman denetçiler tarafından incelenmesi sonun-da düzenlenen rapor ve bu rapora idarenin verdiği cevaplar temsilciler huzurunda görüşül-müştür.

I - Muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli personel yönetme-liği hükümlerinden faydalanılarak, işletme müdürlüğü, kısım âmirligi, bölge şefliği gibi devam-lılık arz eden ve idari mahiyette olan görevlerin önceki yıllarda olduğu gibi yevmiye ile istih-dam edilen teknik personele ifa ettirildiği raporda açıklanmıştır.

İdare temsilcileri, bu durumun ihtiyaçtan ve hizmetin gerektirdiği zaruretlerden doğduğunu beyan etmişlerdir.

İdari mahiyette olan ve devamlılık arz eden görevlerin yevmiye ile çalıştırılan teknik perso-nele gördürülmesinin ihtiyaçlardan doğduğu ve Personel Kanununun mali hükümleri yürürlüğe girene kadar bugünkü uygulamamın devamında zaruret bulunduğu sonucuna varılmıştır.

II - 1963 yılında ek görev olarak kullanılan 1654 aded kadroya mukabil 1964 yılında 242 aded fazlasiyle 1896 aded kadronun ek görev tatbikatında kullanıldığı, bu kadroların, ifası Genel Müdürlüğe mevdu hizmetler karşılığı alınmış normal kadrolar olduğu ve ek görev namı al-tında kadro istihsalinin mevzu bahis bulunmadığı, ancak boş kalan kadrolar dolayısıyla ifa edil-miyen hizmetlerin mevcut elemanlara 3656 sayılı Kanunun 18 nci madde hükmü dairesinde ek gö-rev verilmek suretiyle yaptırıldığı ve her ne kadar söz konusu müesseselerin önceki yıllar bi-lânçoları münasebetiyle Sayıştay Komisyonunca verilen 23 sayılı kararda; ek görev tarzındaki istihdamları, kanun ve talimatlara aykırı olmamak şartıyla Hükümetin tatbikata devam ede-bileceği kabul edilmiş ise de; Tarım Bakanlığı Müsteşarı, Orman Genel Müdürü, Orman Genel Müdür muavinleri, Genel Müdürlük Özel Kalem Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Fen Kurulu üyeleri, Şube müdürleri, Ankara Orman Başmüdürü ve muavinleri gibi idarenin üst kademelerinde bulunan çeşitli personelin kendi maiyetinde görev ifa edecek mühendis ve mühendis muavinleri için alınmış kadrolarda ek görevle çalışmalarının, hiyerarşik nizamı zedeleyici mahiyette bulundu-ğu ve genel olarak teadül kanunlarına uygun dahi olsa bu tarz istihdamlara son verilmesi gereği raporda belirtilmiştir.

İdare temsilcileri, Devlet Orman İşletmelerince gerçekleştirilmesi gereken hizmetler için ihtiyaç nisbetinde mühendislik kadroları alınmış olduğu halde teknik eleman azlığı sebebiyle tâyin ya-pılamadığından, bu kadroların icabı olan hizmetlerin mevcut elemanlara ek görevle ifa ettirildiği-ni beyan etmişlerdir.

Söz konusu müesseselerin önceki yıllar bilânçoları raporlarının 1964 yılında yapılan görüşülmesi sonucunda, ek görev tarzındaki istihdamlara, kanun ve talimatlara aykırı olmamak şartıyla devam edilebileceği kabul edildiğinden, bu konuya dair Komisyonumuz tarafından evvelce verilen 23 sayılı kararın değiştirilmesine lüzum olmadığı sonucuna varılmıştır.

III - Kurumlara elde edilen kârların bilânçonun pasifindeki Orman Genel Müdürlüğü hesabında gösterildiği, aslında bunların birtakım aktif değerlere yatırılmak suretiyle örtülü sermaye olarak kullanıldığı raporda açıklanmış, sermaye konusu daha önceki yıllara ait konsolide bilânço raporları dolayısıyla Komisyonumuzca görüşülmüş ve tahlil edilmiştir. Komisyonumuz tarafından daha önce döner sermaye konusunda verilen 26 sayılı karardaki esasların göz önünde tutulması uygun bulunmuştur.

IV - Orman Genel Müdürlüğü ile Türkiye Kömür İşletmeleri Selüloz, Sanayii, Türkiye Devlet Demiryolları ve Türkay gibi kurumlar arasında yapılan protokollara dayanılarak bu kurumlara, belirli miktarda istedikleri orman ürünlerinin süresi içinde verilmesini teşvik amacı ile orman idaresi personeline prim namı altında verilen paraların orman gelirleri mahiyetinde görülerek işletmelere alınmasında bir sakınca bulunmamış ise de; bu primlerin orman idaresi personeline dağıtılmasının bir kanun hükmüne dayanması veya çalışma saatleri dışında bu hizmetler görüldüğü takdirde 3656 sayılı Kanununun 22 nci maddesi gereğince maddedeki şartların tahakkuku halinde Bakanlar Kurulundan alınacak karara göre bütçelerden ödeme yapılmasının kararlaştırıldığı;

Karara rağmen ödeme yapılmasına devam olunması üzerine, çıkarılan ilâmlarla bu hususta tazmin hükümleri verilmesi sonunda, bu ödemelerin işletme kayıtlarına geçirilmeden doğrudan doğruya adı geçen kurumlara ilgililerin adresine gönderilerek yapıldığı raporda belirtilmiştir.

1961 - 1963 konsolide bilânço raporları münasebetiyle bu primler, 26 sayılı Komisyon kararımıza konu edilmiş olduğundan, ayrıca karar verilmesine lüzum görülmemiştir.

1964 yılına ait konsolide bilânçosu ile kâr ve zarar hesabının tasdikine mütedair hazırlanan kanun teklifi,

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sayıştay Komisyonu

Başkanı
Sinop
Mustafa Kaptan

Sözcü
Sivas
Enver Akova

Kâtip
Bilecik
Şadi Binay

Burdur
Mehmet Özbey

İstanbul
Mustafa Fevzi Güngör

Maraş
Veysi Kadioğlu

Tekirdağ
Mustafa Sabri Sözeri

MİLLET MECLİSİ SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN TEKLİFİ

Devlet Orman İşletmeleri Kereste fabrikaları anatamirhane müdürlükleri ve yedek parça depo müdürlüklerinin 1964 yılı konsolide bilânçosunun onanmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — Devlet Orman İşletmeleri, kereste fabrikaları, anatamirhane müdürlükleri ve yedek parça depo müdürlüklerinin ilişkide gösterilen 1964 yılı konsolide bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Maliye ve Orman bakanları yürütür.

Devlet Orman İşletmeleri, Kereste Fabrikaları Anatamirhane

AKTİF	Lira	K.	Lira	K.
I - Sabit kıymetler :			378 279 647	55
a) Tesisat	213 752 028	82		
b) Demirbaşlar	143 942 956	83		
c) Arsa arazi	20 494 870	56		
d) Satınalınan haklar	89 791	34		
II - Yapılmakta olan işler :			17 476 895	85
III - Endüstriyel teşebbüsler :			12 937 433	10
IV - İştiraklerimiz :			1 600 000	
V - Alacak senetleri :			20 699 013	07
VI - Muhtelif kıymetli evrak :			33 992 187	79
a) Esham ve tahvilât	71 600			
b) Teminat mektupları	20 372 567	79		
c) Satınalınan tasarruf bonosu	13 548 020			
VII - Stoklar :			118 013 321	18
a) Tomruklar	64 825 552	98		
b) Maden direği	2 931 994	25		
c) Tel direği	593 123	03		
d) Mamuller	30 472 932	83		
e) Sanayi odunu	4 115 962	24		
f) Mahrukat	12 462 242	21		
g) Sair mahsuller	1 174 943	88		
h) Serenler	107 487	68		
i) Parkeler	1 329 082	08		
VIII - Ambarlar :			34 921 274	93
a) Alet edevat	636 295	28		
b) Malzeme	12 907 040	08		
c) Kırtasiye matbua	3 732 860	84		
d) Yedek parça	16 297 588	67		
e) Akaryakıt yağlar	58 521	08		
f) Muhtelif	1 288 968	98		
IX - Alacaklarımız :			63 391 446	
a) Avanstan	469 123	50		
b) Müşterilerden	43 599 199	23		
c) Aynı nakdi yardımlardan	1 592 806	69		
d) Depozitolar	105 850	20		
e) Açtırılan akreditif mas.	3 623 775	38		
f) Muhtelif	14 000 691			
X - Genel Merkez hesabı :			515 612 641	84
XI - Fabrika cari hesabı :			14 781 749	33
XII - M. borçlu alacaklı hesap :			12 981 883	03

ve Yedek Parça Depo müdürlüklerinin 1964 yılı konsolide bilançosu

	PASİF	Lira	K.	Lira	K.
I - Sermaye :				67 609 710	15
a) Bütçeden		5 769 135	24		
b) Hasıllattan		48 903 141	81		
c) İşletmeden		12 937 433	10		
II - İhtiyatlar :				38 277 624	
a) Geçen yıllar		33 475 213	21		
b) Bu yıl		4 802 410	79		
III - Birikmiş amortismanlar :				133 004 360	94
a) Tesisat		55 638 541	79		
b) Demirbaşlar		77 320 819	15		
IV - Biriken zararlar kâr :				5 000 000	
a) Aynî, nakdî yardım karşılığı		5 000 000			
V - Biriken sigorta primleri :				6 450 416	01
a) Menkul ve gayrimenkul sigorta primi		6 175 286	97		
b) Malî mesuliyet sigorta primi		255 129	04		
VI - Borçlarımız :				159 884 065	18
a) İstihkaktan		7 795 393	51		
b) Vergiler		23 610 445	15		
c) Nakdî teminatlar		5 850 609	19		
d) Eximbank kredisi		40 793 782	41		
e) Müşteriler		59 503 870	96		
f) Muhtelif		22 329 963	96		
VII - Orman Genel Müdürlüğü C/ hesabı :				302 167 198	46
a) Maaşlar		45 272 512	04		
b) İşletmeler kârı		243 401 386	42		
c) Satın alınan tasar. bonusu		13 493 300			
VIII - M. borçlu alacaklı hesap :				6 682 449	14
a) Ölçü farkları		174 852	71		
b) Ambar farkları		36 277	29		
c) Mutabakati S. H. C. ler		6 468 119	75		
d) Muhtelif		3 199	39		
IX - İşletme Müdürlüğü hesabı :				14 781 749	93
X - Kesin kâr :				92 663 104	99
XI - Genel merkez hesabı :				515 612 641	84
XII - Nâzım hesaplar :				44 370 349	28
a) Emanet kıymet verenler karşılığı		16 547 356	12		
b) Tasarruf bonusu karşılığı		1 405 750			

AKTİF	Lira	K.	Lira	K.
a) Ambar farkları	202 934	06		
b) Mutabakati sağ. H. C. ler	7 448 941	58		
c) Ölçü farkları	740 729	76		
d) Surplüks malzemesi	1 753 424	96		
e) Eximbank	1 719 588	84		
f) Diğer teşkilât namına alınan demirbaşlar	77 524			
g) Muhtelif	1 038 739	83		
XIII - Paralar :			117 145 000	47
a) Kasalarda	2 273 740	93		
b) Bankalarda	114 871 259	54		
XIV - İş emirleri :			241 314	98
XV - Tali imalât ambarı :			39 042	30
a) Ambalâj sandığı	36 943	29		
b) Muhtelif	2 567	62		
XVI - Nâzım hesapları :			44 370 349	28
1. Emanet kıymetler	16 547 356	12		
a) Esham tahvilât	990 540			
b) Teminat mektupları	15 556 816	12		
2. Tasarruf bonusu	702 840			
3. Tasarruf bonusu borçlu.	702 910			
4. Sayıştay borçluları	3 956 700	02		
5. Tasarruf Bon. Muh. edenler	13 546 150			
6. Hususi takipli alacaklar	8 857 203	14		
Toplam			1 386 426 479	92

PASİF	Lira	K.	Lira	K.
c) Sayıştay borçluları karşılığı	3 956 700	02		
d) Muhafazaya verilen Tas. Bon. kar.	13 546 150			
e) Hususi takipli alacaklar karşılığı	8 857 203	14		

Toplam

1 386 426 479 92

Devlet Orman İşletmeleri Kereste Fabrikaları ve Anatamirhane müdürlükleri

ZİMMET	Müfredat		Toplam	
	Lira	K.	Lira	K.
I - Direkt masraflar :			231 885 534	11
1. İstihsal masrafları	37 132 198	59		
2. İmal masrafları	10 714 885	43		
3. Nakliye masrafları	184 038 450	09		
II - Emdirekt masraflar :			284 560 039	61
1. Genel masraflar	159 005 638	29		
2. Orman bakım masrafları	107 750 590	96		
3. Amortismanlar	17 803 810	36		
III - Satış masrafları :			2 184 419	46
IV - Tamirhane giderleri :			2 428 776	59
V - Tahnitlenme masrafları :			1 218 695	43
VI - Mübayaat bedelleri :			51 287 786	28
VII - Tahsil edilen tarife bedelleri :			38 489 654	39
VIII - Stoklara girenler :			119 452 148	03
1. Geçen seneden devir	112 344 489	01		
2. İşletmelerden gelen	3 867 821	93		
3. Ölçü fazlası	2 889 515	38		
4. Tefrik farkları	188 856	79		
5. Muhtelif	161 464	92		
IX - Çeşitli giderler :			5 641 047	52
1. Yardımcı servis karşılık farkı	5 466 996	57		
2. Geçen yıllarla ilgili zararlar	174 050	95		
X - Kesin kâr :			97 465 515	78
			<hr/>	
Toplam			834 613 617	20
			<hr/> <hr/>	

ile Yedek Parça Depo Müdürlüğünün 1964 yılı umumi kâr ve zarar tablosu

MATLUP	Müfredat Lira	K.	Toplam Lira	K.
I - Stoklardan çıkanlar :			699 618 226	69
1. Satışlar	691 800 284	55		
2. Sarfiyat	2 670 598	47		
3. Sevkiyat	4 097 978	26		
4. Ölçü noksanı	707 443	09		
5. Tefrik farkı	236 759	49		
6. Muhtelif	105 162	83		
II - Alınan tamir ve bakım ücreti :			2 038 440	75
III - Tahminleme gelirleri :			1 608 106	32
IV - Toplu masraf hissesi :			248 133	31
V - Çeşitli gelirler :			13 086 920	34
1. Alınan faizler	5 772 715	99		
a) Bankalardan	2 864 412	83		
b) Müşterilerden	2 908 303	16		
2. Mesaha ve ârizî farklar	2 541 970	15		
3. Muhtelif	4 772 234	20		
VI - Stok mevcudu :			118 013 789	79
Toplam			834 613 617	20